

als quimerètics, caprichosos y maniàtics els passen en rahons, y els deixen estar, cobrant-los, per supòsit, les visites o l'*avinensa*, si estan *avenguts*, qu'és lo que importa», MGadea (T. del Xè II, 114). Mot més vigorós en català que en el cast. d'Esp., si bé allà també és antic (*abenencia*, 1399, Gower, *Confisió del Amante*, 17, 28, 40, 324 etc.); i avui segueix popular a Amèrica (*aveniencia*, cobla xilena, Draghi, *Canc. Cuyano*, p. 339). *Aveniçar* mall. (DAG.). *Desavenença*.'

Avenidor: «Dolor me puny que-m dóna al cor gran mos, / ne causa veig de l'*avenidor* dan», Ausiàs xxxvii, 2b. *Avènit*. *Avinguda*. Encara que en general es diu de les revingudes dels rius o riudes, a Eiv. ho sento amb el sentit de 'conca d'un torrent o riuet': «Es Torrent de sa Font agafa molta *avenguda*» 'té una conca molt ampla', StMateu d'Albarca, 1963. En el sentit de 'carrer ample i modern' no s'ha arrelat en cat. fins al S. xx i és calc del fr. *avenue* (> angl. *avenue*, S. xvii).

Avinentesa [S. XIII]: «remeys --- lo mellor que hom pusca aver contra luxúria és que hom fuge a *avinentea* de pecar e de imaginar los delits de luxúria», Llull (Do. Pu.; *tea*, *Blanq.*, NCL. II, 59.17); «plac al bisbe e als rics-hòmens per la bona *avinentea* que Nós los en dàvem», «que-ns feessen *avinentea*, e Nós dar-los n'fem ço que volien», Jaume I (Ag., 147, 264), *CostTort.*, 78; «yamés no --- auràs tan bona *avinentesa* de trobar-lo», Reixac (Q., 66.14); «tolre a sa muller tota *avinentesa*», «*avinentea*», prosificacions d'Eiximenis (*EntreDL* I, sèrie II, 6, i sèrie IV, 9 i 20; més d'Eiximenis i del *Curial*) (DAG.).

Sovint en el *Decam.*, on és tan oportuna la comparació amb el text boccaccès «si vehés *avinentea* de un jove» IV, § 10, 340.41 (= «se veduto le venisse un giovanetto»); «si *avinentesa*, ne ab qui, hagués agut, volentera fóra fogida» IV, § 4, 252, 6f. (= «se modo veder potesse --- fuggita si sarebbe» (ed. 1961, p. 274); «no gósí anar per aygua, e per *avinentesa* vaig-li donar una ampoleta d'aygua que trobé en la vostra cambra» IV, § 10, 281.11 (sense mot corresponent en l'it.); «en la primera *avinentesa* en què-s viu» V, § 8, 332.20 (apartant-se molt del text italià «prima tempo non si vide», 360.1); «hagueren moltes voltes *avinentesa* de ço que hagut no hagueren» VII, § 7, 415.2f. (= it. *agio*, 415.2f.). «Só-m desexida / d'ocasió / --- / ell --- requestava / ab sa vellura / rompés costura / --- só-m guardada / e apartada / d'*avinentea*», JRoig (*Spill*, 4185). «Exint de missa, Tirant tingué *avinentea* de parlar ab la Princesa, e dix-li ---», JoMartorell (Ag. III, 69). *Avinentesa*: «comoditas, occasio», JnEsteve (LiEleg.).

Vivaç en particular a les Illes fins avui: eiv. «*avinentesa*: oportunitat», PzCabr.; «ella lo que volia era governar tota sola es famellar, i no deixar ja perdre s'*avinentesa*», JnCastelló (en Villangómez, *Lli. d'Eiv.*, 216); «En ser una aïllota guapa / d'un lloc ric i acadalat, / no li manquen '*vinanteses* / ni tampoc enamorats», *El Pitiuso* 1967, p. 20. Com vaig demostrar en el DCEC/DECH és manlleu del cat. *avinentesa* el cast. clàss. *avilanteza*, mod. *avilantex*, amb dissim. *n-m* >

l-n, que també fan a Menorca: «Calvín, per s'*avilanteza* / un dia en el cel va entrà / perque St. Pere deixà, / de descuit, sa porta empesa; / i va veure a Santa Tresa / sense cota ni faldons / ---», Camps Merc. (*Folkl. Men.* I, 153).

Aveniment, dit sobretot dels éssers sobirans, i sobretot en sentit religiós: «lo poble qui ans del *aveniment* de J. C. menava lo Diabla a mort», *Hom.*, 7v8; «l'*aveniment* del Fill de Déu», *CostTort.*, «per què són més de infaels qui no creen en son *aveniment* que de christians?», Llull (*Merav.*, Ag. I, 73); també seglar, equivalent de 'arribada': «l'*aveniment* de tan gran hoste», BMetge (*Valter e G.*, 1.6); aviat, però, se li superposa la forma cultista: «començ-me a recordar com venc en lo món aquell propheta --- Johan Baptista per denunciar lo *adveniment* del nostre redentor», «per lo gloriós *adveniment* del rey Déu Jhesús, cessà tota la ydolatria», JoMartorell (Ag. I, 334; II, 40). En canvi a penes ha estat mai català *advenedis* (calc del cast. de Nebrixa en Busa-N.): en bon català és *adventici* [Belv.] i el pall. *venedis*. *Advent* [Belv., però d'ús molt més antic], pres del ll. *adventus*, ūs, al·lusiu a l'*adveniment* del Salvador; *adventii*; *adventual*; *advenir*; *advenidor*; *advent*.

Com a verb, *devenir* no ha estat mai un mot viu en català (els lèxics callen àdhuc en el S. xix) i fins en les seves rares aparicions podem creure en un calc, més encara del fr. que de l'oc. (on es troba ja en textos normals del S. XIII, *Crozada*, Izatn, si bé no tant com *esdevenir*), mentre que en la nostra llengua és una singularitat del *Curial* («quasi torbats *devenien* muts», «de fellona *devendria* cruel», «sens tot dupte *devendria* molt valerós»); fora d'això només ha circulat com a tecnicisme filosòfic: «el soldat alemany viu en un món --- d'entelèquies filosòfiques, posseït de la idea del *devenir* --- i Kant i Fichte i Hegel són les àligues de les seves banderes», Coromines (1914, O. C., 1462a22) i potser en trobaríem també exs. en Ors i en l'obra d'ell.

Però quan Coromines volia escriure en català sense obsessió tècnica, emprava *esdevenir*, àdhuc en llenguatge filosòfic, per expressar allò que els filòsofs han dit *fieri*, *werden* etc.: «en la substància de l'ésser no cap --- mutació de forma ni --- moviment, ni *esdevenir* ni --- *passat* ni futur»; «en l'home, part integrant de la cosa en si, aquesta *esdevendria* conscient, sense diferenciació en la substància» (J. d. StPol IV, § 1, O. C., 825b20, 831a30, 832b1f. etc.).

Esdevenir, amb diverses accs. és tan antic com la llengua, i formació comuna amb l'oc. ant.: en el qual ja apareix amb el sentit de 'tornar-se' en el S. xi, *Boeci*, v. 235; i en el de 'succeir, produir-se' intr. des de fi del XII: «cazutz sui en mala mercé / --- / e no sai per què m'*esdevé* / ---», Ventadorn (Appel, *Chr.*, 17.39). Notem que no és ben bé una innovació cat.-oc., car resulta d'un simple encreuament dels dos mots ll. d'aquest sign.: *e-venit* i *de-venit*.

En cat. cap acc. tan perenne com 'succeir, produir-se un fet', en ús sobretot refl.: «volem --- que si s'*esdevenia* emfre aquest tems --- que negú mal --- fos feït